

PROTOKOLL

Datum
2023-10-04

Diarienummer
V-2023-0003

Universitetsstyrelsens möte

Protokoll nummer:

5/2023

Datum för mötet:

4 oktober 2023 kl. 09.00–12.30

Plats för mötet:

Styrelserummet, KTH Campus

Närvarande ledamöter:

Johan Sterte, *ordförande*

Anders Söderholm

Ledamöter utsedda av regeringen:

Katarina Eckerberg

Bjarne Foss (via mötesverktyget Zoom)

Kirsti Gjellan

Anna Haupt

Thomas Persson (via mötesverktyget Zoom)

Mia Rönnmar

Ledamöter utsedda av lärarna:

Ulrica Edlund

Nicole Kringos, § 1–3.7

Wouter van der Wijngaart

Ledamöter utsedda av THS:

Daniel Araújo de Medeiros

Niklas Carlbaum

Cornelia Haag

Frånvarande ledamöter:

Christian Levin

Övriga närvarande:

Mikael Lindström, prorektor

Kerstin Jacobsson, universitetsdirektör

Maria Ankarcrona § 3.1–3.3

Camilla Ifvarsson, § 3.1–3.3

Magnus Jonsson, § 3.1–3.3

Gunilla Iverfelt § 3.5

Fredrik Oldsjö § 3.5

Sofia Ritzén § 3.7

Eva Fredriksson

§ 1 Mötet öppnas

§ 1.1 Val av justerare

Kirsti Gjellan utses att, tillsammans med ordförande och rektor, justera universitetsstyrelsens protokoll.

§ 1.2 Föredragningslista och adjungeringar

Föredragningslistan fastställs och adjungeringar godkänns.

§ 1.3 Föregående mötes protokoll

Protokoll från föregående möte (nr 4/2023) läggs till handlingarna.

§ 2 Rektors rapport

Rektor informerar om bland annat KTH:s placering på internationella rankinglistor, utbildningsprognos för 2023 och om KTH:s inspel till den forskningspolitiska propositionen.

§ 3 Ärenden

§ 3.1 Beslut om åtgärder utifrån internrevisionens granskning Beslut om åtgärder utifrån internrevisionens granskning

(V-2023-0039)

Enligt internrevisionsförordningen (2006:1228) ska granskning utförd av internrevisionen redovisas i form av iakttagelser och rekommendationer till styrelsen (9 §). Styrelsen ska besluta om åtgärder med anledning av internrevisionens iakttagelser och rekommendationer (10 §).

Internrevisionen har genomfört granskning av KTH:s process för inköp och upphandling.

Camilla Ifvarsson, internrevisionschef, föredrar internrevisionens rapport.

Universitetsdirektören föredrar åtgärdsplanen.

Universitetsstyrelsen beslutar om:

- åtgärder enligt bilaga 1 till protokollet.

§ 3.2 Beslut om åtgärder utifrån internrevisionens granskning om hanteringen av anmälningar om hot och våld

(V-2023-0039)

Enligt internrevisionsförordningen (2006:1228) ska granskning utförd av internrevisionen redovisas i form av iakttagelser och rekommendationer till styrelsen (9 §). Styrelsen ska besluta om åtgärder med anledning av internrevisionens iakttagelser och rekommendationer (10 §).

Internrevisionen har genomfört granskning av hanteringen av anmälningar om hot och våld.

Maria Lindencrona, internrevisor, föredrar internrevisionens rapport.

Universitetsdirektören föredrar åtgärdsplanen.

Universitetsstyrelsen beslutar om:

- åtgärder enligt bilaga 2 till protokollet.

§ 3.3 Beslut om åtgärder utifrån internrevisionens granskning av avtals och avgiftshantering Science for Life Laboratory (SciLifeLab)

(V-2023-0039)

Enligt internrevisionsförordningen (2006:1228) ska granskning utförd av internrevisionen redovisas i form av iakttagelser och rekommendationer till styrelsen (9 §). Styrelsen ska besluta om åtgärder med anledning av internrevisionens iakttagelser och rekommendationer (10 §).

Internrevisionen har genomfört granskning av avtals och avgiftshantering Science for Life Laboratory (SciLifeLab).

Magnus Jonsson, internrevisor, föredrar internrevisionens rapport.

Universitetsdirektören föredrar åtgärdsplanen.

Universitetsstyrelsen beslutar om:

- åtgärder enligt bilaga 3 till protokollet.

§ 3.4 KTH:s stora pris

(V-2023-0113)

KTH:s stora pris betalas årligen ut från avkastningen av stiftelsen KTH:s stora pris ur 1944-års donation och uppgår för 2023 till 1 300 000 kronor. Mottagaren ska vara svensk medborgare och pristagaren måste närvara vid professorsinstallationen för att få ta emot priset. Enligt donatorn, som önskat och förblivit anonym, ska belöningen utdelas till:

”Person som genom epokgörande upptäckter och skapande av nya värden samt genom sinnrika tillämpningar av vunna rön på det praktiska livets områden främjar Sveriges fortsatta materiella framåtskridande, eller person som genom vetenskaplig forskning funnit särskilt värdefulla principer eller metoder vilka är användbara för tillämpningar, som främjar ovan nämnda syfte, eller person som genom konstnärliga insatser utövar ett mäktigt inflytande särskilt på det egna folkets själsliv”.

Rektor föredrar ärendet.

Universitetsstyrelsen beslutar att:

- utse Tilde Björfors till mottagare av KTH:s stora pris 2023.

KTH:s motivering till att Tilde Björfors erhåller priset lyder:

Genom att ta lek och äventyrligt skapande på fullaste allvar har Tilde Björfors lyft nycirkusen till nya nivåer, bildat skola och etablerat genren i Sverige.

Med elegans, ekvilibrism och envishet har hon öppnat nya dörrar till ett artisteri som spränger gränserna för vad som är möjligt såväl i fantasin som i manegen.

Tilde Björfors är en mycket värdig mottagare av KTH:s stora pris.

§ 3.5 Information om arbetet med ny vision och nya övergripande mål

(V-2023-0668)

KTH:s ledningsgrupp påbörjade under vårterminen 2023 diskussioner om ny vision och nya universitetsgemensamma mål från och med 2024. En arbetsgrupp har berett förslag till ny vision och nya övergripande mål. Vid styrelsens sammanträde den 4 oktober 2023 presenteras förslaget och diskuteras. Därefter ska förslaget remitteras inom universitetet. Efter remissomgången hanteras inkomna synpunkter. Slutligt förslag på nytt styrdokument lämnas till styrelsens sammanträde den 22 november 2023.

Rektor informerar om pågående arbete med att ta fram en ny vision och nya övergripande mål för KTH.

§ 3.6 Information om ny resursfördelningsmodell för KTH:s utbildningsanslag

(V-2021-0344)

En översyn av KTH:s resursfördelningsmodeller har genomförts under ledning av särskild utredare Anders Malmberg. Utredaren har lämnat sin slutrapport till KTH:s rektor den 2 oktober 2023. Information delges universitetsstyrelsen om utredningens övergripande slutsatser vad gäller anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Universitetsdirektör Kerstin Jacobsson informerar om utredningens övergripande slutsatser vad gäller anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Punkten ska ses som en förberedelse inför förslag om att universitetsstyrelsen beslutar om en ny resursfördelningsmodell för utbildning på grundnivå och avancerad nivå inom KTH, vid dess möte den 22 november 2023.

§ 3.7 Information om pågående arbete med ändring av arbetsordning vid KTH avseende att bilda fakultetsnämnd inom varje skola

(V-2023-0669)

Rektor beslutade i februari 2023 om direktiv för utredning av kollegialt inflytande och beslutsfattande och utsåg en extern utredare att ta fram underlag enligt direktivet. Utredaren lämnade slutlig rapport den 15 maj 2023. Rektor har utsett en arbetsgrupp med uppgift att lämna förslag på 1) ett nytt beredande och beslutande kollegialt organ på skolnivå; 2) uppgifter för fakultetsrådet framgent; 3) hur universitetsgemensamma utbildningsfrågor bör organiseras och hur utbildningsfrågor på skolnivå kan samordnas mellan skolorna samt 4) hur anställningsärenden (lärare), befodringsärenden och docentärenden bör handläggas organisatoriskt. Arbetsgruppens förslag är att en fakultetsnämnd vid respektive skola inrättas genom att styrelsen beslutar om ändringar i arbetsordning vid KTH. I arbetsordningen föreslås nya avsnitt om skolans fakultetsnämnd och ändringar i fakultetsrådets uppgifter.

Dekanus Sofia Ritzén informerar om det pågående arbetet. Förslag på ändringar i arbetsordningen lämnas till styrelsen vid dess sammanträde den 22 november 2023.

§ 3.8 Information om KTH:s pågående utvecklingsarbete med fokus på översynen av verksamheten vid KTH:s campus

(V-2023-0277)

I april 2023 uppdrog rektor åt prorektor att genomföra en fördjupad utredning för lokalisering av verksamhet vid KTH:s nuvarande campus utifrån fem scenarier.

Utredningen ska enligt uppdragsbeskrivningen genomföras i dialog med representanter för skolor och Tekniska högskolans studentkår samt med stöd av relevanta funktioner inom verksamhetsstödet.

Prorektor Mikael Lindström informerar om ärendet inför att universitetsstyrelsen ska fatta beslut om lokaliseringen av KTH:s campus 22 november 2023.

Nicole Kringos anmäler jäv och lämnar styrelsemötet under detta ärende.

§ 3.9 Beslut om utökad mötestid 22 november 2023

Universitetsstyrelsen har sedan tidigare beslutat att sammanträda 22 november 2023. Mötestiden föreslås utökas med en timme, kl. 8.30–13.30.

Ordförande föredrar ärendet.

Universitetsstyrelsen beslutar att:

- utöka mötestiden 22 november 2023 till kl. 8.30–13.30.

§ 4 Övriga frågor

Ingen övrig fråga.

§ 5 Nästa möte

Styrelsen träffas nästa gång 22 november.

§ 6 Mötet avslutas

Ordförande tackar ledamöterna och avslutar mötet.

Vid protokollet

Anna Clara Stenvall

Sekreterare

Kirsti Gjellan

Justerare

Justeringsdatum: 11 oktober 2023

Johan Sterte

Ordförande

Justeringsdatum: 12 oktober 2023

Anders Söderholm

Rektor

Justeringsdatum: 11 oktober 2023

Åtgärdsplan

Datum för beslut:

Diarienummer:

Klassificering:

2023-10-04

V-2023-0039 1.3

1.3.

Åtgärdsplan med anledning av internrevisionens granskning av Process för inköp och upphandling 2/2023.

Förutsättningar vid beredning av åtgärdsplan

Enligt avsnitt 3.3 i riktlinje för internrevisionen (V-2020-0105) ansvarar rektor för att förslag till åtgärdsplan upprättas med anledning av granskning och rekommendationer från internrevisionen. Åtgärdsplanen ska innehålla vad som ska göras, vilken verksamhet som är ansvarig, när det ska vara gjort och hur genomförda åtgärder ska dokumenteras.

Åtgärder tas fram av verksamhetsansvariga, som har tagit del av internrevisionens granskning. Beredning av åtgärdsplanen samordnas av ledningskansliet inom verksamhetsstödet på uppdrag av universitetsdirektören.

Åtgärdsplanen överlämnas till universitetsstyrelsen för beslut. Styrelsen fattar med stöd av 10 § punkten 3 internrevisionsförordningen (2006:1228) beslut om åtgärder med anledning av internrevisionens iakttagelser och rekommendationer.

Styrelsens beslut protokollförs vid sammanträdet och lämnas för åtgärd till den/de funktioner som är ansvarig/a för åtgärd/er.

Granskningens syfte

Internrevisionen anger att syftet med granskningen har varit att undersöka om KTH:s hantering av inköp och upphandling är ändamålsenlig och om gällande regelverk efterlevs. Granskningen har omfattat en bedömning av KTH:s ledning, styrning, kontroll och uppföljning av inköp och upphandling. Granskningen har avgränsats till att bedöma KTH:s arbete på en övergripande nivå och inte omfattat en utvärdering av specifika upphandlingar.

I granskningsrapporten genomförd av PwC anges även att KTH:s process för upphandling är i ett pågående förändringsarbete och att granskningen avser ge en övergripande nulägesbild och förbättringsmöjligheter i processen.

KTH:s övergripande kommentar

KTH köper in och upphandlar varor och tjänster för stora belopp, under 2022 till en kostnad av 1 348 mnkr. KTH gör en årlig så kallad spendanalys som ger en bild av hur inköpsvolymen, antalet leverantörer och antalet transaktioner fördelar sig mellan olika inköpskategorier och organisatoriska enheter. Analysen indikerar om inköp har gjorts utan regelmässig konkurrensutsättning, och möjliggör förbättringar.

Universitetsstyrelsen beslutade under 2022 om åtgärder för diarieföring av ärenden vid direktupphandling, efter en granskning av internrevisionen. I spendanalysen för inköp gjorda 2022 kan konstateras att alla skolor samt verksamhetsstödet har en större andel inköp som konkurrensutsatts än året innan, vilket innebär en förbättring som de vidtagna åtgärderna bedöms ha bidragit till.

Det pågående utvecklingsarbetet för ett gemensamt och samordnat verksamhetsstöd under 2023-2026 har i den handlingsplan som beslutades 2023 (V-2022-0218.2) identifierat inköp och upphandling som ett prioriterat utvecklingsområde. Behovet av att se över processer och rutiner inom upphandlingsområdet har även varit ett tydligt uppdrag i samband med rekryteringen av en ny upphandlingschef under 2022.

KTH bedömer att de rekommendationer som revisorerna ger för området Omorganisation ligger inom det utvecklingsarbete som omfattas av handlingsplanen, och som tas vidare och följs upp vid revidering av Verksamhetsstödet verksamhetsplan 2023-2025.

För övriga rekommendationer och områden anges specificerade åtgärder, enligt nedan.

Internrevisionens rekommendationer

Internrevisionen instämmer i flera av konsulternas slutsatser och iakttagelserna bör beaktas i KTH:s framtida arbete. KTH har i viss utsträckning påbörjat ett arbete med att stärka hanteringen av inköp och upphandlingsprocessen och detta arbete bör färdigställas.

Internrevisionen rekommenderar därför KTH att:

- beakta granskningens iakttagelser och säkerställa att arbetet med att omhänderta identifierade brister färdigställs,
- särskilt beakta behovet av kompetenshöjande insatser avseende avtalsförvaltning.

KTH:s åtgärder

Styrdokument och mallar

Processer för upphandling både över och under direktupphandlingsgränsen ska tas fram och beslutas. Nuvarande riktlinjer inom inköp och upphandling ska uppdateras. Riktlinjer och processer ska ses över årligen.

Ansvarig: Upphandlingschef

Klart: December 2023

Oberoende och jäv

För att minimera risken för att jävsituationer förekommer vid upphandlingar över direktupphandlingsgränsen ska en rutin tas fram och fastställas där sakansvariga kontrollerar och dokumenterar vid starten av en upphandling att en jävsituation inte föreligger.

Ansvarig: Upphandlingschef

Klart Januari 2024

Utbildning för kompetenshöjning

Utbildning av budgetansvariga chefer och beställare inom de nya beslutade processerna för upphandling och de uppdaterade riktlinjerna. Den typen av utbildning kommer tydliggöra vem som ansvarar för vad inom inköp och upphandling vilket är en nyckel till att inköp och

upphandlingar genomförs på ett korrekt och effektivt sätt. En del av utbildningen ska innehålla avtalsförvaltning (vad avtalsförvaltning innebär och vem som ansvarar för vad) för att stärka för att stärka chefers och beställares kompetens inom detta område. Med en större kunskap hos chefer och beställare i hela organisationen ökar möjligheterna för dem att i vardagen agera enligt riktlinjerna för inköp och upphandling och även hänvisa andra medarbetare till dessa riktlinjer.

Ansvarig: Framtagande av utbildning: Upphandlingschef. Säkerställa att rätt personer får möjlighet att gå utbildningen: Skolchefer och universitetsdirektör.

Klart Utbildning klar augusti 2024

Proaktiva kontroller vid inköp – utveckling av systemstöd

Proaktiva kontroller av inköp införs genom att den ekonomiska attestanten får attestera inköpet *innan* det görs, inte *efter* det har gjorts. KTH ska i planeringen av medel för utveckling och investering av systemstöd inom ekonomiområdet för 2024 prioritera behovet av att införa attest innan order samt fakturamatchning. Detta enligt den modell för IT-portföljstyrning som KTH har infört. I arbetet bör konsekvenser för attest vid olika beloppsgränser analyseras och beaktas för en för användaren effektiv hantering. Att låta en order i KTH:s e-handelssystem gå till ekonomisk attest innan ordern går iväg till leverantör skulle säkerställa att den budgetansvariga chefen är medveten om inköpet innan det görs. Så länge beloppet på den efterföljande fakturan stämmer överens med orderbeloppet och fakturan har sakattesterats kan den i många fall matchas mot ordern och gå direkt till betalning.

Ansvarig: Ekonomichef

Klart: December 2024

Avtalsförvaltning

Implementera framtagen uppföljningsmall för avtalsförvaltning.

Ansvarig: Upphandlingschef. Skolchefer och universitetsdirektör ansvarar för att resurser enligt uppföljningsmall avsätts.

Klart: Löpande från och med september 2023

Åtgärdsplan med anledning av internrevisionens granskning av Hanteringen av anmälningar hot och våld 3/2023.

Förutsättningar vid beredning av åtgärdsplan

Enligt avsnitt 3.3 i riktlinje för internrevisionen (V-2020-0105) ansvarar rektor för att förslag till åtgärdsplan upprättas med anledning av granskning och rekommendationer från internrevisionen. Åtgärdsplanen ska innehålla vad som ska göras, vilken verksamhet som är ansvarig, när det ska vara gjort och hur genomförda åtgärder ska dokumenteras.

Åtgärder tas fram av verksamhetsansvariga, som har tagit del av internrevisionens granskning. Beredning av åtgärdsplanen samordnas av ledningskansliet inom verksamhetsstödet på uppdrag av universitetsdirektören.

Åtgärdsplanen överlämnas till universitetsstyrelsen för beslut. Styrelsen fattar med stöd av 10 § punkten 3 internrevisionsförordningen (2006:1228) beslut om åtgärder med anledning av internrevisionens iakttagelser och rekommendationer.

Styrelsens beslut protokollförs vid sammanträdet och lämnas för åtgärd till den/de funktioner som är ansvarig/a för åtgärd/er.

Granskningens syfte

Syftet med rapporten är att granska om rutinerna för att ta emot, hantera och följa upp anmälningar om hot och våld mot personal och studenter är ändamålsenliga och i enlighet med gällande lagstiftning.

KTH:s övergripande kommentar

Frågor om hot och våld i samhället och hur det ger utslag inom inte minst offentliga verksamheter behöver tyvärr uppmärksammas, och där är universiteten inget undantag. Riksrevisionen har under 2022 sammanställt slutsatser i en rapport om trakasserier, hot och våld mot statligt anställda ¹. Samma år genomfördes en nationell undersökning av förekomsten av hot och trakasserier hos SULF:s medlemmar ². Sveriges förenade studentkårer (SFS) har i en rapport ³ från 2019 om arbetsmiljöarbetet inom högre utbildning rekommenderat att Arbetsmiljöverket ska bedriva arbete för att synliggöra studenternas arbetsmiljö genom t.ex. kunskapshöjande åtgärder riktade mot högskolesektorn.

¹ Trakasserier, hot och våld – förebyggande insatser och hantering vid statliga myndigheter. RiR 2022:26

² Hot och hat mot forskare och lärare i svensk högskolesektor. SULF/SUHF/Nationella sekretariatet för genusforskning. Delrapport 202207-04.

³ Arbetsmiljöarbetet inom högre utbildning. En undersökning av lärosätenas arbetsmiljöarbete 2018/2019. SFS 2019

Fysisk arbetsmiljö och personsäkerhet

Den nu föreliggande granskningen av hantering av anmälningar om hot och våld inom KTH pekar på aktuella frågor inom det förnyade säkerhetsarbetet. Med en ny säkerhetsorganisation samordnas kompetenser och informationssystem för anmälningar och hot och våld som rör både fysisk arbetsmiljö och personsäkerhet.

KTH har under 2023 en ny säkerhets-/ säkerhetsskyddschef, som har i uppdrag att inrätta en ny avdelning och organisering för fysisk säkerhet, säkerhetsskydd, verksamhetssäkerhet, informationssäkerhet, personsäkerhet och analys. Detta är ett resultat av föregående översyner och analyser som pekat på nya krav för säkerhetsarbetet och en förändrad hotbild. I flera avseenden avser säkerhetsarbete och säkerhetssystem fysiska miljöer och lokaler som både omfattar och används av studenter och anställda. Rekrytering till den nya säkerhetsavdelningen påbörjas i slutet av augusti 2023.

Ett antal åtgärder har redan genomförts; ett nytt avtal med vaktbolag, förbättrad larmfunktion och ett enhetligt larmnummer. En grupp med chefer inom verksamhetsstödet träffas varje vecka för att gå igenom händelser och aktiviteter som kan föranleda särskilda insatser. Ett förslag för krisorganisation och process har utarbetats.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Ansvar för arbetsmiljö och arbetsmiljöarbete skiljer sig på flera sätt från ansvar och delegationer inom linjeorganisationen i övrigt. Uppgifter i arbetsmiljön ska fördelas på ett sådant sätt att en eller flera chefer, arbetsledare eller andra arbetstagare vid behov får i uppgift att verka för att risker i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås, i enlighet med Arbetsmiljöverkets föreskrift 2001:1. För utbildningsanordnare som universitet omfattas även studerande i arbetsmiljöansvaret.

Då fördelningen sker ska det säkerställas att den som får arbetsmiljöuppgifter har den kunskap, befogenheter och resurser som krävs för att fullfölja uppgifterna. Uppgiftsfördelningen ska dokumenteras. Internrevisionen har uppmärksammat tydliga brister vad gäller den dokumenterade fördelningen av uppgifter i arbetsmiljön inom KTH:s organisation.

Utöver vad som framgår av internrevisionens rapport kan framhållas att KTH:s skyddskommitté bedriver ett kontinuerligt och partsgemensamt arbete, genom dialog och informationsutbyte. KTH:s skyddskommitté utgörs av en utökad grupp av den centrala samverkansgruppen där samtliga huvudskyddsombud och huvudstuderandeskyddsombud ingår. Frågan om studenternas arbetsmiljö (studiemiljön) har tagits upp i skyddskommittén löpande. I samband med pandemin konstaterades att det inte är klarlagt hur man inom KTH fördelar studiemiljöuppgifter och att det innebär en risk.

Det i revisionsrapporten beskrivna IA-systemet har tillkommit som en del av det partsgemensamma arbetet, och vidareutvecklas tills vidare inom detta arbete med stöd av personalavdelningen, i syfte att hantera händelser i arbetsmiljön. Anställda kan genom IA-systemet rapportera incidenter som tillbud, olycksfall och risker, som även kan omfatta hot och våld. Genom rapporteringen lämnas information vidare till berörda funktioner, och för handläggning och uppföljning.

I IA-systemet kan även funktioner användas för studenternas rapportering, men de har ännu inte tagits i bruk. För studenterna finns ett flertal instanser som tar emot rapporter, ger

information och vägledning samt kan följa upp ärenden som rör studiemiljön. Hit hör utbildningsansvariga vid skolorna, lärare, studievägledare och annan personal som arbetar med utbildning och utbildningsstöd. KTH har en digital rapportfunktion för studenternas klagomålshantering, där rapporter kan inkomma. Studentkåren, THS med studerandesektioner har sina studerandeskyddsombud som studenterna kan vända sig till.

Inom KTH:s kompetensutveckling för chefer och ledare ges nya kurser på temat Arbetsmiljö och rehabilitering från 2023.

Internrevisionens rekommendationer

Utifrån granskningens resultat rekommenderar internrevisionen KTH att:

- säkerställa att ansvaret kring studenternas anmälningar avseende hot och våld förtydligas så att studentärenden hanteras på ett ändamålsenligt sätt,
- stärka samverkan mellan de funktioner som arbetar med incidenter avseende hot och våld för att säkerställa att KTH uppfyller sina skyldigheter som arbetsgivare samt för att stärka rapporteringen till KTH:s ledning,
- säkerställa att delegationer avseende arbetsmiljöuppgifter är beslutade och diarieförda.

KTH:s åtgärder

Hantering och rapportering av incidenter hot och våld – för anställda och studenter
KTH ska inom den pågående organiseringen av en säkerhetsavdelning säkerställa att hanteringen av incidenter avseende hot och våld samordnas. Det omfattar uppgifter för den fysiska arbetsmiljön och för personsäkerheten och gäller både för anställda och studenter.

Samverkan mellan parterna i frågor som rör hot och våld, samt för utveckling av rapportering och handläggning genom IA-systemet, sker fortsatt inom den centrala samverkansgruppen och skyddskommittén, med stöd från personalavdelningen.

Ansvarig: Universitetsdirektören för kvarstående beslut om uppgifter och delegation till säkerhetschefen för uppdrag 3.4.7 i verksamhetsstödet verksamhetsplan 2023-2026 som efter revidering omfattar fysisk säkerhet, säkerhetsskydd, verksamhetssäkerhet, informationssäkerhet, personsäkerhet och analys.

Klart: December 2023

Utredning av fördelning av arbetsmiljöuppgifter

En fördelning av arbetsmiljöuppgifter innebär att chefer och arbetstagare inom organisationen ska kunna åta sig uppgifter för att verka för att risker i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås. Universitetsdirektören ansvarar för uppgifter inom arbetsmiljön och skolchefer ansvarar för uppgifter inom arbetsmiljön och studiemiljön. Arbetsmiljöuppgifter får fördelas vidare om det föreligger behov. Fördelningen ska dokumenteras med ett beslut som undertecknas av de som åtar sig uppgifter och den som fördelar arbetsmiljöuppgifter.

I syfte att se över och vid behov komplettera fördelningen görs en kartläggning och utredning av vilka fördelningar som finns inom verksamhetsstödet, samt inom skolorna, och vilka behov som finns av ytterligare fördelning. Detta gäller särskilt fördelning av arbetsmiljöuppgifter som omfattar studenternas arbetsmiljö/studiemiljö. Befintliga och tillkommande fördelningar ska vara dokumenterade och diarieförda.

Ansvariga: Universitetsdirektör och skolchefer med stöd av personalavdelning och skolornas verksamhetsstöd.

Klart: September 2024

Åtgärdsplan med anledning av internrevisionens granskning av avtals- och avgiftshantering SciLifeLab 4/2023.

Förutsättningar vid beredning av åtgärdsplan

Enligt avsnitt 3.3 i riktlinje för internrevisionen (V-2020-0105) ansvarar rektor för att förslag till åtgärdsplan upprättas med anledning av granskning och rekommendationer från internrevisionen. Åtgärdsplanen ska innehålla vad som ska göras, vilken verksamhet som är ansvarig, när det ska vara gjort och hur genomförda åtgärder ska dokumenteras.

Åtgärder tas fram av verksamhetsansvariga, som har tagit del av internrevisionens granskning. Beredning av åtgärdsplanen samordnas av ledningskansliet inom verksamhetsstödet på uppdrag av universitetsdirektören.

Åtgärdsplanen överlämnas till universitetsstyrelsen för beslut. Styrelsen fattar med stöd av 10 § punkten 3 internrevisionsförordningen (2006:1228) beslut om åtgärder med anledning av internrevisionens iakttagelser och rekommendationer.

Styrelsens beslut protokollförs vid sammanträdet och lämnas för åtgärd till den/de funktioner som är ansvarig/a för åtgärd/er.

Granskningens syfte

Syftet med granskningen har varit att bedöma om avtals- och avgiftshanteringen avseende KTH:s del i forskningsinfrastrukturen vid Science for Life Laboratory (SciLifeLab) följer gällande regelverk och är ändamålsenlig.

KTH:s övergripande kommentar

SciLifeLab är ett nationellt centrum för livsvetenskaplig forskning vid KTH. Centrumet leds av en styrelse och drivs av KTH, Karolinska Institutet (KI), Stockholms universitet och Uppsala universitet enligt en fyrapartsöverenskommelse mellan lärosätena. För Campus Solna finns en trepartsöverenskommelse mellan KTH, KI och Stockholms universitet.

De legala förutsättningarna innebär att SciLifeLab inte kan ingå som egen part i samarbeten eller upprätta kontrakt. Som framgår av KTH:s riskanalys är det en begränsande faktor som medför en komplicerad hantering av avtal och överenskommelser med externa parter. Under ett antal år har därför det juridiska stödet för SciLifeLab förstärkts, liksom processerna för ekonomistyrning och rapportering.

Det fortsatta och långsiktiga arbetet är inriktat på att etablera gemensamma former och funktioner, där de olika parterna inom samarbetet, så långt som möjligt har samma rutiner, mallar och stöd generellt. Den nationella SciLifeLab-administrationen (Operations Office), som organisatoriskt tillhör KTH och Uppsala universitet, arbetar med frågan i dialog med de grundande universitetet och tillsammans med juristgruppen som leds av KTH:s SciLifeLab-jurist. En översyn av SciLifeLab-administrationen vid KTH har också inletts för att utveckla och förstärka organisationen.

Organisering och ansvar inom KTH

Skolan för kemi, bioteknologi och hälsa (CBH) vid KTH har en betydande verksamhet vid SciLifeLab och är involverad i utvecklingen av centrumet. Inom CBH finns ett flertal enheter med forskare som är verksamma inom SciLifeLab och som svarar för avtal med och tjänster till externa parter. Mot bakgrund av detta och med beaktande av de särskilda omständigheter för SciLifeLab som utgör risk, kan vissa åtgärder hänföras främst till skolans ansvarsområden. Som internrevisionen konstaterar har KTH en tydlig organisering av ansvar och befogenheter gällande avgiftsfinansierad verksamhet genom delegation från rektor till skolorna och verksamhetsstödet. Däremot saknas en systematisk och regelbunden uppföljning av avtals- och avgiftshanteringen rörande nyttjande av forskningsinfrastruktur, och det finns brister i regelefterlevnad.

Forskningsverksamhet bedrivs inom olika konstellationer, genom universitetssamarbeten, utbyte och samverkan med omgivande samhället. En forskare inom SciLifeLab, som är anställd vid KTH, kan i det enskilda fallet även vara anställd vid ett annat universitet, kan ha bisysslor inom ett forskarbolag eller annat företag, och i övrigt ingå i olika forskningsprojekt med flera samarbetsparter. Inom respektive organisation finns olika arbetssätt och system för att administrera och fakturera tjänster. Dessa förhållanden innebär att gränsdragningen ibland är oklar och att olika tillämpningar förekommer.

Utveckling och utredning genom verksamhetsstödet

I KTH:s Handlingsplan för utveckling av verksamhetsstödet som beslutades 2023 (V-2022-0218.2) finns ett antal prioriterade utvecklingsområden, varav ett avser forskningsstödet för avtalshanteringsprocessen (samordning, mallar, arbetssätt) och ett avser ekonomi- och forskningsstödet för avgiftsuttag för forskningsinfrastrukturer. Från och med 1 oktober 2022 gäller en ny förordning om avgifter för forskningsinfrastruktur. För lärosätena innebär det bland annat att definierade kriterier för tillgänglighet behöver fastställas innan avgifter kan tas ut enligt den nya förordningen. SciLifeLab har utarbetat anvisningar (Terms and Conditions) som vägledning och uppmaning till samtliga plattformar att säkerställa användaravgiftsmodeller, och tydliga underlag för fakturering och avtal.

I frågor som rör reglerna för statsstöd och konkurrenslagstiftning finns det ett gemensamt intresse för de samverkande universiteten att göra en gemensam utredning. Det gäller även behovet av att utreda tillämpningen av Dataskyddsförordningen och då särskilt upprättandet av personbiträdesavtal och underbiträdesavtal inom SciLifeLab. Dessa ska även vara giltiga i förhållande till de externa parter som överför analysmaterial som innehåller personuppgifter och för vilka de är personuppgiftsansvariga.

Internrevisionens rekommendationer

Sammanfattningsvis gör internrevisionen bedömningen att avtals- och avgiftshanteringen för forskningsinfrastrukturen vid SciLifeLab behöver stärkas i flera avseenden för att tillgodose kraven på en tillfredsställande intern styrning och kontroll. Internrevisionen rekommenderar därför KTH att:

- utreda frågan om statsstödsregler och konkurrenslagstiftning har inverkan på den avgiftsbelagda verksamheten vid SciLifeLab,
- identifiera och inrätta kontroller som tillgodoser att avtals- och avgiftshanteringen följer gällande regelverk och

- säkerställa att väsentliga bestämmelser i dataskyddsförordningen efterlevs vid behandlingen av personuppgifter.

KTH:s åtgärder

Utredning av regler för statsstöd, konkurrenslagstiftning samt för hantering av personuppgifter Inom SciLifeLab och genom fyrpartsavtalet finns etablerade former för samverkan. Det innebär också att universitetsdirektörerna från de fyra grundande universiteten träffas regelbundet, att det finns ett gemensamt forum för juridiska frågor, och ett pågående samråd mellan dataskyddsombuden från de fyra universiteten. KTH är sammankallande för juristgruppen som har i uppdrag att underlätta gemensamma frågor.

Inom samarbetet ska KTH verka för att en gemensam utredning tillsätts gällande reglerna för statsstöd och konkurrenslagstiftning, samt se över vilka avtal (inklusive underbiträdesavtal), som ska reglera behandlingen av personuppgifter och personuppgiftsansvaret mellan universiteten.

Ansvarig: Universitetsdirektören med stöd av avdelningen för forskningsstöd

Klart: December 2024

Intern styrning och kontroll – regelefterlevnad

För att bättre tillgodose att avtals- och avgiftshanteringen följer gällande regelverk införs en modell för regelbunden uppföljning och kontroll av hantering av de avgiftsbelagda tjänster som utförs som en del av forskningsinfrastrukturen vid KTH. Modellen utformas inom skolan i samråd med de enheter som är utförare av tjänsterna. Skolchefen ansvarar för att det finns en väl fungerande process för intern styrning och kontroll inom verksamheten samt att den bedrivs enligt gällande lagar och andra författningar och regeringsbeslut och enligt universitetets egna styrdokument och beslut. Modellen kan i förlängningen införas vid andra berörda skolor inom KTH.

Ansvarig: Skolchef för CBH med stöd av universitetsdirektören

Klart: December 2024

Stöd för avtals- och avgiftshantering

KTH:s verksamhetsstöd (VS) är från och med den 1 januari 2023 organiserat i en gemensam organisation med universitetsdirektören och avdelningschefer. Stödet ska utvecklas i linje med den beslutade handlingsplanen för VS, och där ingår utveckling av stödet för avtalshantering och för avgiftsuttag för forskningsinfrastrukturer. I målbilden ingår att verksamhetsstödet ska bidra till kvalitet och frigöra resurser till utbildning och forskning.

Mot bakgrund av omständigheter som utgör risk ska ett verksamhetsanpassat stöd till forskare som är avtalsparter och/eller utförare av tjänster inom forskningsinfrastrukturen vid SciLifeLab prioriteras. Arbetet inriktas på processer och modeller (till exempel handläggningsordningar, systemstöd, information, avtalsmallar, kalkylmodeller) som fungerar för forskningsinfrastrukturen, och verksamhetens tillgång till stödfunktioner.

Ansvarig: Universitetsdirektören med stöd av SciLifeLab-administrationen, avdelningen för forskningsstöd, ekonomiavdelningen och avdelningen för verksamhetsstöd vid CBH

Klart Handlingsplanen för VS ska följas upp inom ramen för KTH:s planerings- och uppföljningsprocess för åren 2024, 2025 och 2026